

„După vârsta de 40 de ani, când începu să simtă cu tărie voluptatea trândăviei, Alecsandri începe să dea în «Pasteluri» o poezie nouă, în care tehnica picturală predomină. Luate în total pastelurile reprezintă o lirică a liniștii și a fericirii rurale, un horațianism. Pentru întâia oară se cânta la noi intimitatea reclusiunea poetului, meditația la masa de scris, fantasmelor desprinzându-se din fumul țigării, somnolarea în fața sobei cu catelușul în poală (...)“

G. CALINESCU

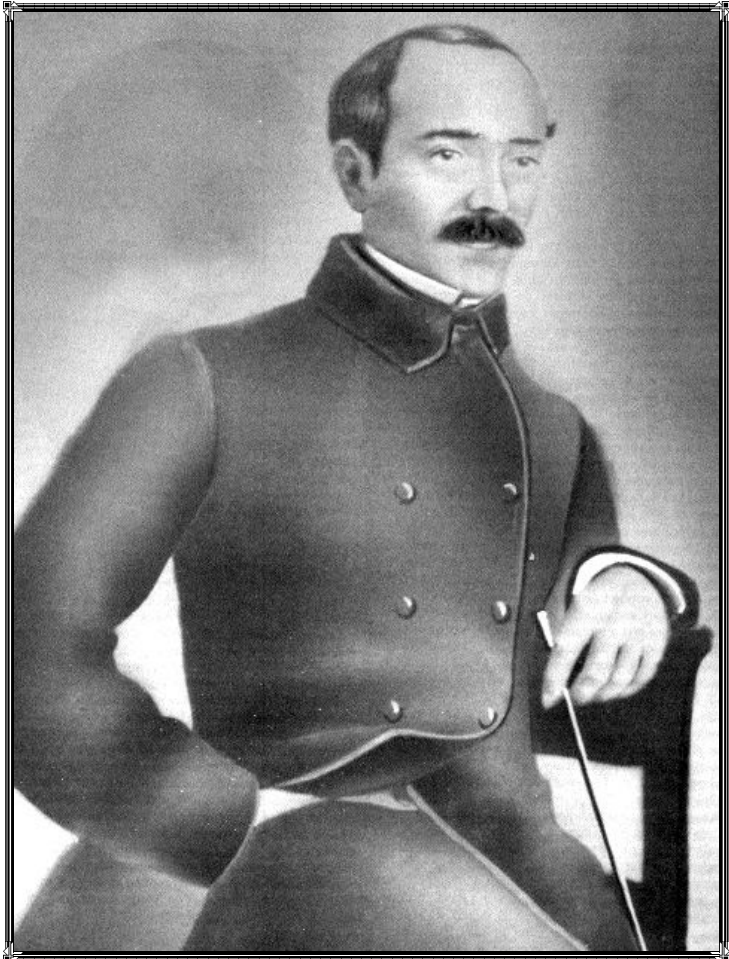

„În fruntea noii mișcări e drept să punem pe Vasile Alecsandri. Cap al poeziei noastre literare în generația trecută, poetul «Doinelor» și «Lacrămioarelor», culegătorul cântecelor populare părise a-și fi terminat chemarea literară. Și nici atenția publicului nu mai este îndreptată spre poezie; o agitare stearpă preocupă toate spiritele. Deodată, după o lungă tăcere, din mijlocul iernii grele ce o petrecuse în izolare la Mircești, și iernii mult mai grele ce petrecea izolat în literatura fărăi sale, poetul nostru reînviat ne surprinse cu publicarea «Pastelurilor»(...) «Pastelurile» sunt un șir de poezii, cele mai multe lirice, de regulă descrieri, câteva idile toate însuflețite de o simțire așa de curată și de puternică a naturii, înscrise într-o limbă așa de frumoasă încât au dovedit fără cumpătare cea mai mare podoabă a poeziei lui Alecsandri, o podoabă a literaturii române îndeobște.“

T. MAIORESCU

EDITURA
ANDREAS PRINT

(1818?-1890)

CLASICI
ROMÂNI

VASILE ALECSANDRI

Poezii alese

Prefață: Prof. VICTOR DRUJININ

EDITURA
ANDREAS PRINT

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Alecsandri, Vasile

Poezii alese / Vasile Alecsandri - București: Andreas
Print, 2012

ISBN 978-973-8958-57-9

DIFUZOR EXCLUSIV:
AGENȚIA DE DIFUZARE IVO PRINT
Calea Griviței 158, demisol, sector 1, cod 010745, București,
Tel./Fax: 021.22.20.767;
Tel. mob.: 0723.214.540; 0729.075.680
E-mail: ivo_print@yahoo.com
Site: www.editura-andreas.ro

© Editura ANDREAS, București, 2012

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii

---

Redactare: Laura-Ivona DUMITRU

Copertă: Editura Andreas

Tehnoredactare: Gheorghe DUMITRU

Bun de tipar: 02.02.2012; Coli de tipar: 9
Format (Z6): 16/54x84 cm.
ISBN 978-973-8958-57-9

Prefață

Plasată în colecția *Clasici români*, cartea de față se alătură celorlalte, în care se valorifică potențialul creativ al poporului român prin reprezentații de seamă. Prin cuvântul *clasic* se poate înțelege clasicismul ca și curent literar, dar și o valoare perenă ce străbate timpul și care, prin repetiție constantă, se păstrează în conștiința unei comunități. Desfășurarea existenței în cercul strâmt între viață și moarte păstrează conștiința trează unui popor, a unei națiuni în concertul culturii universale. Colecția *Clasici români* nu face altceva decât să reînvie câteva dintre cele mai importante creații artistice ale celor ce au plasat valorile naționale în context universal și să refacă astfel geneza și moartea, pentru a se păstra vie viața spirituală. Volumul *Poezii alese* semnate de VASILE ALECSADRI, prin structura lui, cuprinde grupajele de poezii intitulate pe rând *Pasteluri, Doine, Mărgăritărele, Legende, Legende nouă, Ostașii noștri, Varia, Suvenire, Postume*, grupând 55 de texte poetice. De asemenea, cartea cuprinde *reperre biobibliografice*, unde sunt evidențiate câteva dintre cele mai importante momente ale vieții și creației lui Vasile Alecsandri. Grafica este în acord cu întreg conținutul cărții, descoperindu-se cu fiecare pagină migala și talentul de artizan al poetului, care străbat timpul și reușesc să-l învingă.

Poeziile cuprinse în acest volum se circumscriu tematicii fundamentale din creația sa lirică de la cea a timpului ce se scurge inexorabil și continuând cu istoria, natura și dragostea sau cosmogonia, nașterea, geneza omului plasat în cadrul universului cosmic. **Vasile Alecsandri** (1818?-1890) se naște la Bacău, la moșia de la Mircești, pe 14 iunie 1818 (1821?) și este fiul medelnicerului Alecsandri și al Elenei, născută Cozoni. În 1827 va începe studiile cu primul său dascăl, pe nume Gheorghe Vida, pentru ca în 1828 să fie înscris la pensionul lui Victor Cuenim din Iași, iar în 1834 obține primul rang de boierie, și anume comis, fiind trimis să studieze la Paris. În 1835 trece bacalaureatul în Litere și din 1836 se pregătește pentru medicină, dar se înscrie la drept, în final. Instabil și în căutarea vocației, renunță la drept pentru un bacalaureat în științe, însă este respins la examen. În 1839 revine de la studii și călătorește în Italia împreună cu C. Negri. Un rol major pentru cultura națională îl are ca fondator al revistei *Dacia Literară*, pe care o concepe împreună cu Mihail Kogălniceanu.

Aici publică prima scriere intitulată *Buchetiera de la Florența*. Tot în 1840 face parte din conducerea teatrului din Iași alături de Mihail Kogălniceanu și Costache Negruzzi. În 1842 îl găsim împreună cu Alecu Russo, culegând poezii populare, care îi vor influența creația viitoare. Activ și în viața publicistică, în 1844 redactează revista *Propășirea* alături de Mihail Kogălniceanu și Ion Ghica. În această publicație tipărește *Istoria unui galbân* și lucrarea *O primblare la munți*. În același an pune în scenă propria piesă de teatru numită *Iorgu de la Sadagura*. Anul 1845 este debutul vieții sentimentale personale, căci acum se consumă idila cu Elena Negri, pe care o cunoaște în Italia, la Trieste. Ciclul de versuri intitulat *Lăcrămioare* este scris în anul 1846, când călătorește în Italia, în Germania și pentru un timp se stabilește împreună cu Elena Negri în Insulele Ionice. După acest moment, un an mai târziu, Elena Negri se îmbolnăvește și cei doi pleacă la Palermo și se stabilesc acolo împreună cu Nicolae Bălcescu. Acum scrie operele intitulate *Piatra din casă* și *Balta Albă*. În anul revoluționar 1848 creează *Deșteptarea României*, cu titlul inițial *Către români*. Acum redactează alături de alți revoluționari petiția către domnitorul Mihail Sturza, intitulată *Protestație în numele Moldovei, a Omenirei și a lui Dumnezeu și Prințipile noastre pentru reformarea patriei*. Tot acum se înăbușă revoluția și scriitorul se retrage la Brașov, apoi este exilat la Paris, unde susține valorile din țara sa, dar și lupta pentru cauza dreaptă a Țărilor Române. Abia în 1849 revine din exil și se reprezintă piesa *Chirița în Iași*.

Colaborează cu ziarul numit *Zimbrul*, unde publică articolul *Românii și poezia lor*. În 1852 apare prima culegere de poezii populare la Iași și își face apariția și revista *România Literară*, însă după scurt timp este oprită difuzarea sa. Un an mai târziu se publică la Paris primul volum de versuri intitulat *Doine și lăcrămioare*. În același an apare la Iași a doua culegere de poezii populare intitulată *Poezii populare. Balade (Cântece bătrânești) adunate și îndreptate*. În 1854, după moartea tatălui său, eliberează robii țigani de pe moșia de la Mircești. După doi ani, publică în revista *Steaua Dunării* textul poetic cu tentă militantistă, numit *Hora Unirei* și tot atunci face parte din Comitetul Unirii de la Iași. În 1857 piesa *Cinel-Cinel* este pusă în scenă și este ales deputat în Divanul ad-hoc din Moldova, pentru ca în 1858 să figureze pe lista candidaților la domnie și este ales finalmente

ministru de externe. Anul 1859 este unul crucial pentru istoria națională, căci are loc unirea Moldovei cu Țara Românească, iar Al. Ioan Cuza este ales domnitor și Alecsandri face o călătorie cu scop diplomatic, pentru recunoașterea României unite de către puterile străine. După 1860, se retrage la moșia de la Mircești, unde creează operele *Sandu Napoila ultraretrogradul*, *Clevetici*, *ultrademagogul*, *Rusaliele în satul lui Cremine*. În 1863 se publică la Iași a doua ediție a volumului *Doine și lăcrămioare*, cuprinzând și ciclul *Mărgăritărele*. Este trimis din nou într-o misiune diplomatică, iar în perioada următoare scrie numeroase cântecele comice, în special pentru Matei Millo: *Lăutarul*, *Covrigarul*, *Surugiul* etc. Începe să compună ciclul numit *Legende* și se stabilește la Mircești împreună cu Paulina Lucasiewicz. În 1866 este ales membru al Societății Academice Române și apare a doua ediție a culegerii de *Poezii populare ale românilor*.

Din 1868 începe publicarea *Pastelurilor*, iar din 1871 participă la sărbătorirea de la Putna pentru care scrie poemul *Imnul lui Ștefan cel Mare*. În 1872 creează operele *Dumbrava Roșie* și *Răzburarea lui Statu Palmă*, iar în 1874 este publicată piesa *Boieri și ciocoi* și scrie și opera *Dan, căpitan de plai*. În 1876 se căsătorește cu Paulina Lucasiewicz, iar din anul următor începe să scrie poeziile din ciclul *Ostașii noștri*, realizând poezii precum *Balcanul și Carpatul*, *Odă ostașilor români*, *Sergentul*, *Peneș Curcanul* etc. În 1878 participă la concursul Societății Limbilor Romanice de la Montpellier și este premiat pentru poezia *Cânticul gintei latine*, pentru ca în 1879 să apară piesa *Despot-Vodă* și să fie pusă în scenă, iar un an mai târziu apare *Sânziana și Pepelea*, și în revista *Convorbiri Literare* începe schimbul de scrisori cu Ion Ghica. Urmează premiul obținut la concursul literar de la Forcalquier. În 1883 se publică piesa în versuri *Fântâna Blanduziei*, care se va juca mai târziu pe scena Teatrului Național, iar la Ateneul Român ține o conferință în sprijinul lui Mihai Eminescu. În 1885 este pusă în scenă piesa numită *Ovidiu* și este numit ambasador al României la Paris, pentru ca un an mai târziu să fie atacat de criticii literari ai vremii, însă va beneficia de sprijinul lui Titu Maiorescu, care va scrie lucrarea *Poezi și critici*. După o existență care cuprinde două perioade importante ale literaturii naționale, momentul *Dacia Literară* și *Junimea*, scriitorul român care a militat pentru un stat unitar român și și-a adus în mod direct contribuția la

realizarea acestui ideal de veacuri își dă sfârșitul în 1890 în casa de la Mircești, locul de care fusese atât de legat toată viața.

Analiza creațiilor lui Alecsandri surprinse în volumul publicat de EDITURA ANDREAS poate să înceapă cu ciclul intitulat *Pasteluri*, care a debutează după ce poetul își creează în casa de la Mircești un spațiu favorabil realizării unor poezii ce se vor dovedi de mare însemnătate pentru cultura națională. În 1865 îi scrie lui Hurmuzachi, având în vedere aspirațiile timpului său: *Am scris bucăți mai mult sau mai puțin ușoare, a venit timpul ca să scriu ceva mai serios, mai literar*. După trei ani îi va mărturisi aceluiași: *Am început o galerie de pasteluri ce va cuprinde diferite tablouri de frumuseți ale naturii și de munca câmpului*. Aceste creații apar în revista *Convorbiri Literare* între 1868 și 1869, iar în 1875 au apărut într-o selecție unitară care cuprindea treizeci de poezii selectate de poet însuși, cărora le adaugă zece, fără legătură cu acestea. Prima poezie se numește *Serile de la Mircești*, un pastel ce exprimă personalitatea scriitorului, fiind de asemenea și prima poezie ce introduce la noi imaginea scriitorului care cugetă asupra existenței umanității la masa de scris: *Perdelele-s lăsate și lămpile aprinse/ În sobă arde focul, tovarăș mângâios,/ Și cadrele-aurite, ce de pereți sunt prinse/ Sub palida lumină, apar misteros*. Se prefigurează imagini poetice ale unui trecut îndepărtat, ce sunt generate de motivul romantic al lunii, dar și de viforul iernii: *Afară ninge, ninge, și apriga furtună/ Prin neagra-ntunecime răspânde reci fiori/ Iar eu visez la plaiuri pe care alba lună/ Revarsă-un val de aur ce curge printre flori*.

Evadarea în vis, motiv romantic european, se dovedește pretext de evocare a unor imagini din mitologie (*Ea părea zea Venus când a ieșit din unde/ Ca să arate lumii frumosul ideal*) și ale unor civilizații din Orient (*Când ochiu-mi întâlnește ș-admiră o cadână*) până în Occident (*Veneția, regină ce-n marea se ogîndă/ Făr-a vîdea pe frunte-i splendoarea din trecut*). De asemenea se face trimitere la un trecut îndepărtat al umanității, când se prefigurau zorii civilizațiilor: *Văd insule frumoase și mări necunoscute,/ Și splendide orașe și lacuri de smarald/ Și cete de sălbatici prin codri deși pierdute/ Și zâne ce se scaldă în faptul zilei, cald*. Romantismul tablourilor poetice dezvoltă elemente pe care le vom regăsi mai târziu evidențiate într-un mod deosebit în poeziile eminesciene. Astfel, se pot aminti motivul ochiului sau motivul romantic al oglinzii acvatice. Privirea poetului

este generatoare de metamorfoză, căci spațiile devin porți ale timpului, capabile de a zugrăvi imagini ce trimit lectorul în spații ale sufletului și în acest mod spațiul fizic devine unul spiritual. Ochiul îndrăgostit dă naștere iubitei ideale prin perfecțiunea fizică și spirituală: *Frumoasă, albă, jună, cu formele rotunde,/ Cu pulpa marmurie, cu sânul, dulce val, și în același timp se prefigurează prin mișcarea privirii imaginea unei cadâne descrise cu admirație, dezvăluindu-se poetic grația feminină a acesteia: Când ochiu-mi întâlnește ș-admiră o cadână / Ce-n cadrul ei se-ninde alene pe covor. Antiteza este și ea prezentă, căci este așezată figura unui tânăr aflat pe câmpul de luptă, pe care îl descrie în situații eroice, alături de frumusețea zeiței Venus. Astfel, urâtul războiului este plasat în antiteză cu frumosul imaginii zeiței Venus. Privirea, ochiul creator descoperă în spațiul imaginației Veneția, însă este una reflectată în oglinda acvatică deoarece se observă conceptul de sorginte clasicistă *vanitas vanitatum et omnia vanitas*, deșertăciunea deșertăciunilor, și totul este deșertăciune, întrucât este reliefat un tablou ce plasează în antiteză trecutul glorios cu prezentul decăzut: *Veneția, regină ce-n marea se ogîndă/ Făr-a videa pe frunte-i splendoarea din trecut.**

Motivul revine atunci când se amintește despre problemele țării, debutând cu o invocație retorică: *O! Farmec, dulce farmec a vieții călătoare/ Profundă nostalgie delin, albastru cer!* și continuând prin a reflecta sentimentele care îl încearcă în fața acestor provocări asupra cărora timpul își pune amprenta: *Dor gingaș de lumină, amor de dulce soare,/ Voi mă răpiți când vine în țară asprul ger!...* Finalul poeziei este în același ton nostalgic al regretului că timpul este inevitabil curgător. Pe acest fond sentimentul de tristețe se împletește cu cel de respect pentru natură, alături de care se simte împlinit: *Atunci inima-mi zboară la raiul vieții mele,/ La timpul mult ferice în care-am suferit,/ Ș-atunci păduri și lacuri, și mări, și flori, și stele/ Întoarnă pentru mine un imn nemărginit.* Apropierea de natură se va observa pe parcursul pastelurilor, a căror temă predilectă este natura. Spațiul de la Mircești devine cartierul general al poeziei lui Alecsandri. Pastelurile sunt puternic influențate de spiritul său solar în poezii realizate doar în catrene. Au ca izvor idei filozofice hesiodice, horațiene și vergiliene, adăugând propria sensibilitate modernă. Trecerea timpului este evocată în pastelurile lui Alecsandri prin succesiunea anotimpurilor

și cel mai puțin reprezentat este toamna, care de altfel este bine conturat în literatura română în creațiile altor scriitori precum VASILE VOICULESCU, *Făurirea toamnei*, LUCIAN BLAGA, *Bunătaea toamnei*, OCTAVIAN GOGA, *Coboară toamna*. Pastelul dedicat toamnei și intitulat *Sfârșit de toamnă* cuprinde patru catrene într-o simetrie clasică. Imaginile vizuale specifice pastelurilor sunt și în această poezie evocatoare. Plecarea păsărilor într-un cârd organizat se însoțește de sentimentul de dor exprimat în versuri precum: *Cârdurile de cucoare, înșirându-se în zbor,/ Pribegit-au urmărite de al nostru jalnic dor*. Poezia continuă în același ton, care îmbină imagini din natură, descrise cu un fin simț pictural, cu sentimentele omului, ființei umane.

Natura se dezvăluie în toată splendoarea sa, căci se află în concordanță cu sentimentele umane și tocmai de aceea este mai bine percepută de lector. Uzitarea mijloacelor de expresivitate artistică se realizează cu măiestrie, și astfel verdele câmpiei este semnul veseliei, în antiteză cu tristețea generată de venirea toamnei, când galbenul își face apariția din cauza vestejirii câmpiei. Jocul cromatic continuă prin culoarea ruginie a luncii, un motiv al temei naturii des folosit de Alecsandri, completat de imagini vizuale ce sugerează zborul frunzelor bătute de vânt, care devin prilej de meditație pe marginea conceptului clasicist de *hybris*, de iluzie a lumii materiale, dar și cel de *vanitas vanitatum et omnia vanitas*, deșertăciunea deșertăciunilor, ce evidențiază destinul uman aflat sub semnul timpului care transformă și totul este perceput cu sufletul: *Vesela verde câmpie acu-i tristă vestezită,/ Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită;/ Frunzele-i cad, zbor în aer, și de crengi se dezlipesc./ Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc*. Cuprinderea în versuri a tuturor stihiiilor dezlănțuite este posibilă în strofa următoare, când, prin uzitarea comparației, se face trimitere la vremurile basmului populat de balauri. Norii sunt cei care contribuie la dezvoltarea urgiei, care prefigurează gerul iernii, și prin inversiunea și epitetul *grozavii* sugerează măreția naturii în dezlănțuirea ei sălbatică. Imaginea vizuală a corbilor îmbogățește cromatic tabloului cu o nouă culoare, și anume negrul asociat cu albul zăpezii, întrucât corbii sunt iernatici. Acest element ilustrează și o imagine auditivă, prefigurată de zgomotul produs de corbi: *Din tuspatru părți a lumei se ridică-nalt pe ceruri/ Ca balauri din poveste, nouri negri, plini de geruri,/ Soarele iubit s-ascunde, iar pe sub grozavii nori/ Trece-un cârd de corbi iernatici prin văzduh croncănitori*.

CUPRINS

PREFATĂ / 5

PASTELURI / 21

- Serile la Mircești / 22*
- Sfârșit de toamnă / 24*
- Iarna / 25*
- Viscolul / 26*
- Sania / 26*
- Mezul iernei / 27*
- Bradul / 28*
- Oaspeții primăverii / 29*
- Cucoarele / 30*
- Dimineața / 31*
- Tunetul / 32*
- Floriile / 33*
- Paștele / 34*
- Sămănătorii / 35*
- Rodica / 36*
- Lunca din Mircești / 36*
- Malul Siretului / 39*
- Concertul în luncă / 39*
- Fântâna / 42*
- Secerișul / 43*
- Cositul / 43*

DOINE / 45

- Doina / 45*
- Andrii-Popa / 47*

MĂRGĂRITĂRELE / 51

- Deșteptarea României / 52*
- Hora Unirei / 54*
- Hoțul și domnița / 55*

LEGENDE / 57

- Dumbrava roșie / 58*
- Dan, căpitan de plai / 90*

LEGENDE NOUĂ / 103

- Cânticul ginteii latine / 104*
- Prier și fata iernei / 105*

OSTAȘII NOȘTRI / 109

- Peneș curcanul / 110*
- Sergentul / 117*
- Odă ostașilor noștri / 118*
- Frații Jderi / 120*
- Hora de la Plevna / 123*
- Hora de la Grivița / 125*
- Eroii de la Plevna / 127*
- Balcanul și Carpatul / 131*

VARIA (a) / 133

- Imn lui Ștefan cel Mare / 134*
- Bucovina / 135*
- Strofe scrise pe un părete / 137*
- Ștefan-Vodă și codrul / 137*

VARIA (b) / 139

- Izvorul / 140*
- Poetului Mistral / 141*

SUVENIRE / 143

- Zimbrul și vulpea / 144*
- Curcile / 145*
- Frumoasă copiliță / 146*
- Adevărul și minciuna / 147*
- Pe un album / 148*
- Adio Moldovei / 148*
- Dor de călătorie / 150*
- Păsărica / 151*

POSTUME / 153

- Fluierul / 154*
- Imn către Soare / 154*

REPERE

BIOBIBLIOGRAFICE / 156